

# Volgens offshore-nestor Edward Heerema zijn mangaanknollen het nieuwe goud



Bert van Dijk, Pieter Lalkens



Edward Heerema op de Pioneering Spirit, het grootste werkschip ter wereld dat door hemzelf werd ontworpen. Foto: Tammy van Nerum voor het FD

---

---

## In het kort

---

- Edward Heerema, grondlegger van Allseas, doet een stap terug bij het offshorebedrijf.
  - Hij blijft op de achtergrond nog grote invloed uitoefenen.
  - Voor de komende jaren ziet Heerema nog grote rol voor olie- en gassector.
  - Het nieuwe goud zit volgens hem in de winning van mangaanknollen van de oceaانبodem.
- 

Edward Heerema bedacht en bouwde met zijn offshorebedrijf Allseas het grootste constructieschip ter wereld, de Pioneering Spirit. Hij legde de Russische gaspijpleidingen Nord Stream 1 en 2 aan, en bedacht manieren om plastic uit de oceaan te halen en orkanen te voorkomen.

De inmiddels 75-jarige nestor van de Nederlandse offshore-industrie droeg in september dit jaar de dagelijkse leiding van zijn bedrijf over aan zijn zoon Pieter, maar houdt op de achtergrond de touwtjes nog stevig in handen.

Allseas werkt wereldwijd aan prestigieuze offshoreprojecten en dat betekent blootstelling aan geopolitieke stormen. Heerema kan erover meepraten. Zo moest Allseas eind 2019 door Amerikaanse sancties de aanleg van de 1200 kilometer lange gaspijpleiding Nord Stream 2 van Rusland door de Oostzee naar Duitsland staken, ondanks dat er nog maar enkele kilometers te gaan waren.

Vijf jaar geleden ontving Heerema de Russische president Poetin nog op de Pioneering Spirit. Sindsdien zijn de internationale verhoudingen ingrijpend veranderd. Rusland is Oekraïne binnengevallen en de gaspijpleidingen Nord Stream 1 en 2 zijn opgeblazen.

De grondlegger van Allseas reageert in een gesprek met het FD genuanceerd. 'Vriendschappen en vijandschappen tussen landen komen en gaan. We hebben hele goede relaties gehad met Rusland en er zijn slechte periodes, zoals nu. Maar dat zal allemaal weer veranderen.'



Edward Heerema op de Pioneering Spirit Foto: Tammy van Nerum voor het FD

## **Als bouwer van Nord Stream 1 en 2 kent u de pijpleidingen en het gebied als geen ander. Is de pijpleiding nog te repareren?**

‘Ja, dat kan zeker. Dat is door de pijpleiding vanaf de wal helemaal droog te persen. Je moet er een rubber prop in stoppen en die moet met hoge druk er doorheen worden geperst. Daarna til je hem op een pijplegship en snij je het uiteinde netjes af en kun je een koppelstuk maken om de uiteinden weer aan elkaar te verbinden.’

## **Sommige deskundigen zeggen dat reparatie niet mogelijk is, omdat het zeewater de pijpleiding onherstelbaar zal beschadigen.**

‘Het water dat erin komt, veroorzaakt wel corrosie maar dat duurt jaren en het hele kleine beetje roest dat er mogelijk gevormd is, is verwaarloosbaar. Dus je kunt gerust na een paar jaar het water er nog uitdrukken en de boel repareren. Dat zal ook wel een keer gebeuren als Amerika en Rusland ooit een vergelijk bereiken over de sancties en het weer in gebruik nemen van de gasleiding.’

Heerema oogt frêler dan vijf jaar geleden, toen het FD hem ook sprak. Nog steeds zit hij strak in het pak, maar zijn stem klinkt zachter en hij zoekt vaker naar de juiste woorden. Kort geleden gaf hij als ceo het roer van Allseas over aan zijn zoon Pieter (43). Nog vier andere kinderen zitten in het bedrijf, de overige twee kinderen niet.

Edward mag dan afstand doen van de dagelijkse leiding, hij blijft voorzitter van de raad van advies bij het familiebedrijf. Zolang Edward erin zit, houdt hij het vetorecht over belangrijke besluiten. 'Ik heb alle bevoegdheden zolang ik dat verkies', zegt Heerema, 'maar ik bemoei me niet meer met het dagelijkse beleid.' Als hij overlijdt, zal de raad van advies samen met de kinderen de beslissingen van het bedrijf nemen.

### **Is het denkbaar dat er een andere aandeelhouder aan boord komt bij Allseas?**

'Nee, we blijven een familiebedrijf dat zijn zelfstandigheid koestert. Technisch dingen doen die anderen nog niet doen, is het hele bestaansrecht van het bedrijf. Dat begon met pijpen leggen 37 jaar geleden. Daarna kwamen we op het idee om een schip te maken dat hele grote olie- en gas-platforms kan optillen. Al die beslissingen hebben we eigenwijs genomen. Daarom willen we ons eigendom niet verdunnen.'

### **De offshore-industrie moet zich aanpassen aan nieuwe tijden waarin steeds meer grote offshore windparken worden aangelegd. Ziet u snel een einde aan olie- en gaswinning komen?**

'Nee. Er is schaarste aan olie en gas en dat leidt juist tot het aanleggen van nieuwe pijpleidingen, vooral in de Golf van Mexico, de Noordzee en Azië. Er is te weinig geïnvesteerd in de afgelopen jaren. Dat komt helemaal niet door de oorlog in Oekraïne maar doordat bedrijven na 2014, toen de olieprijs heel laag was, de hand op de knip hielden. De tijdgeest is ook tegen olie en gas. Daardoor is er een achterstand opgelopen in de infrastructuur van olie- en gasleidingen.'

### **Maar we moeten toch hoe dan ook meer duurzame energie gaan ontwikkelen?**

'Ja, maar dat is een druppel op een gloeiende plaat. Er wordt hoog over opgegeven, maar wind- en zonne-energie leveren nog altijd maar iets van 5,5% van de energiebehoefte in Nederland. Zo ongunstig liggen die verhoudingen.'

Heerema beweegt wel mee met de veranderende tijdgeest, want het bedrijf installeert met zijn grootste constructieschip, de Pioneering Spirit, grote stopcontacten (transformatorstations) voor windparken op zee voor landelijk netbeheerder TenneT. 'We hebben ook een systeem ontwikkeld om hele grote windmolens te plaatsen op zee buiten de vaarroutes.'

Heerema ziet meer kansen in de energietransitie. Windmolens, zonnepanelen en elektrische auto's veroorzaken een sterk groeiende vraag naar grondstoffen. China speelt in de winning en verwerking van die grondstoffen een dominante rol. De EU wil daarvan minder afhankelijk worden en meer mijnen openen in Europa. Maar dat leidt tot discussies over de impact op milieu, leefomgeving en klimaat.

Heerema onderzoekt daarom het winnen van grondstoffen op de oceanbodem. Winning van zogenoemde mangaanknollen op de zeebodem kan volgens Heerema een duurzamer alternatief zijn. In deze knollen zitten, behalve mangaan en ijzer, ook kostbaarder metalen zoals kobalt en nikkel. 'Voor batterijfabricage gaan nikkel en kobaltwinning essentieel worden. Er is veel te weinig winning van kobalt en kobalt komt vooral in Congo voor. Daar vindt mijnbouw plaats deels met kinderarbeid.'

Heerema laat ons een mangaanknol zien, zo groot als een flinke oliebol. Allseas werkt voor de winning daarvan samen met het Canadese The Metals Company, waarin het bedrijf een belang heeft genomen. Op tafel komt een boekwerkje met foto's van het speciaal ontwikkelde schip en het voertuig dat op de zeebodem de mangaanknollen verzamelt. 'Zelf ontworpen, zelf gebouwd.'



In het midden van de Pioneering Spirit heeft Heerema het grote stalen hart laten aanbrengen dat centraal stond bij het doopfeest van het schip in 2015. Tammy van Nerum voor het FD

**The Metals Company ging in 2021 naar de beurs, maar de koers is sindsdien 94% gedaald.**

‘Dat begrijp ik wel. Pas als we laten zien dat je grote hoeveelheden mangaanknollen per dag naar boven kan halen, dat de techniek bestaat en werkt, ja, dan neemt het wel een vlucht. Dat punt hebben we nu bereikt. Allseas heeft het eerste schip voor diepzeemijnbouw ter wereld. Daar hebben we al een paar duizend ton mee gewonnen en bewezen dat we dat in de Stille Oceaan kunnen doen. Ik denk dat we over een jaar of vier of vijf op echt grote productieschaal kunnen werken.’

**Milieugroepen hebben grote bezwaren tegen de winning omdat het slecht zou zijn voor het bodemleven in oceanen.**

‘Er zijn uitgebreide inspecties gedaan van de zeebodem. In het gebied waar die mangaanknollen liggen — duizenden bij duizenden kilometers — verniel je weinig leven. Er leeft vrijwel niets. Zeker geen vissen of krabbetjes. Het graven naar mangaan, nikkel en kobalt op land is veel schadelijker.’

Heerema wacht nu op goedkeuring van de ISA (International Seabed Authority) om verder met winning te gaan. Er is nu nog geen enkele partij die een winningsvergunning heeft.

**Blijft dit dan een niche?**

‘We denken dat het een belangrijke pijler onder Allseas wordt. Of het belangrijker wordt dan het plaatsen van windmolens op zee of het leggen van pijpleidingen weet ik niet. Maar mijn gevoel zegt dat wij daar wel degelijk een belangrijke rol in kunnen gaan spelen.’